

گفت‌وگو با همایون اسعدیان کارگردان «یک روز بخصوص»:

جشنواره فجر بعد از ۳۵ سال مانیفست ندارد

عسل عباسیان

قضاوت کنیم. ولی باور من بر این است که حتی اگر همه این ۳۳ فیلم هم فیلم‌های خوبی بوده باشند که بعدی می‌دانم باشند، باید از بین اینها ۲۰ تای ۲۲ فیلم از بهترین‌ها را انتخاب کنیم و نگران نباشیم ۱۰ فیلم بیرون رفتی می‌ماند. این‌گونه است که جشنواره‌ها ارزش پیدا می‌کنند. هیچ جای دنیا هم به میزان تعداد فیلم‌هایی که به آنها می‌رسد، تعداد فیلم‌های بخش مسابقه‌شان را افزایش نمی‌دهند. باید بپذیریم همیشه تعدادی ناراضی هستند و از بخش مسابقه بیرون می‌مانند و اصلا نگران این قضیه نباشیم. اگر من کارگردان احساس کنم حتی برای انتخاب‌شدن، رقابت سختی دارم، طبیعتا برای سال بعد و سال‌های بعد، وسواس و دقت بیشتری در کارم به خرج می‌دهم. الان به‌گونه‌ای شده که دوستانی که فیلمشان بیرون مانده، معترض هستند؛ هر کمیته انتخابی هم که بود، ممکن بود ۱۰ فیلم دیگر بیرون بماند. کار خیلی خوبی که امسال اجرائی شد، افزودن بخش «نگاه نو» و «فیلم اولی‌ها» به بخش مسابقه سینمای ایران بود. سال‌های قبل در بخش مربوط به فیلم اولی‌ها، ۱۱ فیلم حضور داشت. یعنی محدودیتی برای تعداد فیلم‌اولی‌ها قائل بودند. اگر افزودن آنها به بخش مسابقه به این معناست که محدودیتی در راه‌دادن فیلم اولی‌ها به جشنواره ندارند، خیلی هم مثبت است؛ اما اگر به این معناست که همان ۱۱ فیلم هم ممکن است بشود چهارتا، این دیگر نقض غرض است و به این معناست که هم آن را برداشتیم و هم از طرفی دیگر خواسته‌ایم حفظش کنیم، مسئولانی که در جشنواره قرار می‌گیرند، خیلی تحت‌فشار هستند و بیشتر دنبال این هستند بتوانند به نحوی رضایت همه نهاده‌ها، ارگان‌ها تا اهالی سینما را جلب کنند. به اعتقاد من، چنین رویکردی با اصل یک مسابقه رقابتی در تناقض است.

۴ بعد از تجربه ۳۴ دوره برگزاری جشنواره ملی سینمایی، این جشنواره در سی‌وپنجمین دوره باید به یک خط‌مشی، یک مانیفست یا اساسنامه رسیده باشد. به نظر شما جشنواره فیلم فجر چقدر در این سال‌ها که احتیاط همه ادوار آن را هم دنبال کرده‌اید، از چنین اسلوبی برخوردار بوده؟

من معتقدم که ما به این سمت نرفتمیز که بخواهیم به مانیفست و اصول ثابتی برسیم و بگوییم روی آن پایبند هستیم؛ چون نخواستیم. ظاهرا دهه فجر انقلاب تنها نمادی که دارد، جشنواره فجر است چه در تهران و چه در شهرستان‌ها و این خیلی فضا را گرم و خوب می‌کند و خیلی هم ارزشمند است. بدون اینکه بخواهم خدای ناکرده به بخش تئاتر یا موسیقی توهینی کنم، هیچ‌کدام از جشنواره‌های تئاتر یا موسیقی‌ای که برگزار می‌شود، جایگاه و ویژگی جشنواره فیلم فجر را ندارد؛ به دلیل محدودیت‌هایی که شاید آن بخش‌های هنری دارند. نه دبیر فعلی که دبیران قبلی هم شاید این هدف را داشتند که به طرح مشخص و مانیفستی برسیم و تا آخر برویم،

♦ ♦ ♦

اگر فیلمی وجود دارد که می‌تواند تمام سیمرخ‌ها را بگیرد، چه اشکالی دارد که بگیرد؟ مگر در اسکار این اتفاق نمی‌افتد؟ مگر در خیلی از جشنواره‌ها نمی‌افتد؟ اینکه به قول عده‌ای بگوییم جوایز را باید تقسیم کنیم. در جلسه‌ای که نمایندگان عالی کارگردانان و شورای عالی تهیه‌کنندگان بودند، به آقای حیدری این موضوع را منتقل کردیم اما ظاهرا ایشان تحت فشارها یا سلیقه خودشان نخواستند اجرا کنند

هر دوره همه سعی می‌کنند یک هم‌گرایی و رضایت عام ایجاد کنند. یک بار دیگر هم این مثال را زده‌ام. در دوره آقای شمعقدری که فیلم «طلا و مس» به استانداردها برویم که باعث می‌شود جشنواره دارای یک ارزش کیفی شود و روز به روز این ارزش کیفی را بالا ببریم تا بتوانیم حتی برایش اعتبار بیرونی ایجاد کنیم. گویا بیشتر به سمت ایجاد همدلی، صمیمیت و راضی‌کردن همه دوستان هستیم که البته بد نیست و خیلی هم خوب است که می‌خواهیم همه همکارانمان و اهالی سینما راضی باشند؛ ولی بیشتر جشنواره را به یک گردهمایی سالانه تبدیل می‌کند. اگر این‌طوری پیش برویم، شاید بد نباشد اصلا جوایز را برداریم و اعلام کنیم همه فیلم‌هایی را که در سال قبل ساخته شده، نشان می‌دهیم و دور یکدیگر جمع می‌شویم و کمی هم از یکدیگر تقدیر و تشکر می‌کنیم. مسیر بیشتر به این سمت می‌رود تا به سمت حفظ آن استانداردهایی که لازمه یک جشنواره به مفهوم رقابتی‌اش است. برای مثال، وقتی امسال تعداد فیلم‌های بخش مسابقه به ۳۳ می‌رسد، به اعتقاد من عملا داریم بخش رقابتی را مورد سؤال قرار می‌دهیم. اینکه کمیته انتخاب چه گروهی باشند، فرقی نمی‌کند؛ چون ما هنوز فیلم‌ها را ندیده‌ایم که بخواهیم درباره کار آنها

ویژه‌نامه جشنواره فیلم فجر

ادامه از صفحه ۱۱

مخالف هیئت انتخاب هشتم

۴ در مورد بخش هنر و تجربه بگویید.

۸۵ فیلم به وسیله گروه هنر و تجربه دیده شده و فیلم‌هایی که به بخش انتخاب معرفی کرده‌اند در جدول مشخص می‌شود. قرار است هم‌زمان با جشنواره در بخش غیررقابتی ۱۶، ۱۵ فیلم را معرفی کنند که آنها هم اکران می‌شوند.

۴ واکنستان درباره بیانیه انجمن منتقدان چیست که گفته بودند جلسات نقد را دیگر برگزار نمی‌کنند؟

مختارند این‌کار را نکنند. جلسه‌ای با آقای طوسی و شورای مرکزی‌شان برگزار کردیم و پیشنهاد برای جلسات نقد را دادیم که پذیرفتند. در نامه‌ای اعلام آمادگی کردند و در آن جلسه تقاضا داشتند در ترکیب داورانمان از منتقدان استفاده کنیم. در نامه‌ای دیگر پنج نفر را معرفی کردند. همان‌جا هم قول دادم از منتقدان استفاده می‌کنیم اما جشنواره هم اختیاراتی دارد. اگر این‌طور باشد همه صنوف سینما می‌خواهند یک نفر از آنها باشند. در بخش داوری مستند از آقای روبرت صافاریان و در بخش داوری صداوسیما از آقای اکبر نبوی استفاده کردیم. اما از پنج نفر فهرست‌شان یک نفر را در بخش مستند استفاده کردیم. جلسات نقد هم اعلام کردند که برگزار نمی‌کنند ما هم به این نظرشان احترام می‌گذاریم.

۴ اولین‌بار که قرار بود درباره جشنواره اظهارنظر کنید به‌شبهه خبررقتند و بلافاصله در برنامه «هفت» صحبت کردید. یکی از بزرگ‌ترین مخالفان سینما، همین گردانندگان برنامه هفت هستند. شما به جای اینکه مطبوعات را دعوت کنید به‌شبهه خبررقتند و با آقای افخمی هم صحبت کردید. علت چه بود؟

من از نگاه خودم به عنوان دبیر جشنواره مواضع جشنواره را مطرح کردم. **۴ نمی‌توانستید در روزنامه‌ها مطرح کنید؟**

اولین جایی که من را دعوت کرد آنجا بود. خبرگزاری‌ها پیشنهاد روابط‌عمومی نبود و گفتند همه خبرگزاری‌ها را دعوت کرده‌ایم. اما از روزنامه‌ها کس نبود.

ادامه از صفحه ۹

شادروان بوستر جشنواره

به موضوع اصلی برگردیم. دوربودن بوستر سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر از استانداردهای روز و رونمایی کرده‌اند و متأسفانه بوستر تبلیغی در ایران (نه حتی جهان) وقتی بیشتر به چشم می‌آید که گشت‌وگو با مهر یا اشاره به اینکه در این دوره از جشنواره حضور کارگردانان فیلم اول درخو توجه است، گفت: روز گذشته، هشتم بهمن‌ماه نشست کوتاهی با حضور فیلم‌سازان فیلم اول که در بخش مسابقه سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر از سال‌های گذشته نیز به این نکته اشاره‌ای کردم که برای جشنواره‌ای در سطح جشنواره فیلم فجر داشتن یک آرشو از نام طراحان گرافیک امری واجب، لازم و ضروری است. در این یادداشت ضمن تأکید مجدد بر این نکته مهم معتقدم حتی اگر اصرار بر استفاده از درگذشتگان سرشناس سینمای ایران است با حضور طراحان حرفه‌ای و خلاقیتی که می‌توانند برای بوستر مهم‌ترین رویداد هر ساله سینمای ایران به کار ببرند، نتیجه به‌مراتب بهتر از آن چیزی می‌شد که این دو سال شاهدش بودیم. امیدوارم نوشتن ما و نشیندن مسئولان جشنواره این مثل قدیمی را تداعی نکند که: گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله ماست آنچه البته به جایی نرسد فریاد است.

تصاویر متحرک

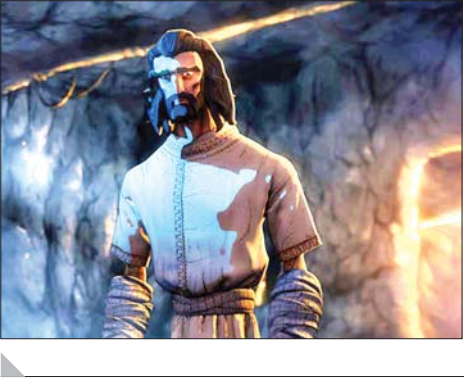
انتقاد از بی‌مهری با انیمیشن در فجر

امیرمسعود علمداری از بی‌مهری‌ای که با انیمیشن «رهایی از بهشت»، به کارگردانی علی نوری‌اسکویی در جشنواره فجر شده است، انتقاد کرد.

به گزارش مهر، امیرمسعود علمداری، نویسنده و منتقد حوزه سینمای انیمیشن، گفت: تولید انیمیشن سینمایی به‌تازگی در ایران وارد عرصه سینما شده و این عرصه نوپا نیازمند حمایت است. آینده سینمای جهان و ایران خواسته یا ناخواسته به سمت سینمای دیجیتال می‌رود که انیمیشن، پایه مهمی در این سینما محسوب می‌شود.

وی با اشاره به حضور یک انیمیشن در بخش رقابتی سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر و اختصاص بدترین سانس اکران به آن در برج میلاد، ادامه داد: علی نوری‌اسکویی با اثر «رهایی از بهشت» در بخش سودای سیمرخ سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر حضور دارد. این اثر اولین انیمیشنی است که تا‌به‌حال موفق شده در این بخش از رقابت پذیرفته شود. بنابراین اثر این می‌تواند یکی از قوی‌ترین تولیدات سینمایی انیمیشن ایران تاکنون به‌شمار آید. تولید انیمیشن سینمایی نیاز به سازماندهی تیمی بزرگ و تلاش هماهنگ در زمانی طولانی دارد و این فیلم حاصل زحمت چهارساله تیمی صدنفره است.

این منتقد توضیح داد: علی اسکویی در آمریکا تحصیل کرده و اکنون نیز در حال تبادلاتی برای تولیداتش در کشورهای اروپایی و سایر کشورهاست، آیا بی‌مهری به این آثار نمی‌تواند امثال این هنرمندان را دلزده کند؟ جامعه انیمیشن ایران نگران است و سینمای ایران نیز باید نگران باشد که مبادا چنین هنرمندانی از وضعیت فعلی سینمای ایران ناامید شوند. رفتن این هنرمندان، یعنی از‌دست‌دادن توانایی ارزشمندی که می‌تواند گسترش یابد و به هم‌نسل‌های جوان‌تر ما انتقال یافته و فاصله انیمیشن ما را با کشورهای صاحب این هنر- صنعت کمتر کند. علمداری در پایان گفت: از داوران بخش سودای سیمرخ انتظار داریم که به آثار انیمیشن هم مانند سینمای زنده ارج نهند و چون اغلب سال‌ها به اهدای جوایزی مانند بهترین دستاوردهای فنی، بسنده نکرده و سایر توانمندی‌های این اثر را نیز به دقت واری کنند.

فیلم اولی‌ها

فیلم‌اولی‌ها از یکدیگر حمایت می‌کنند

تعدادی از فیلم‌اولی‌های حاضر در سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر با همدیگر قرار گذاشتند که در ایام برگزاری جشنواره از آثار یکدیگر حمایت کنند.

محمد حمزه‌ای، کارگردان فیلم سینمایی «آذر» که با این اثر در بخش مسابقه سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر حضور دارد، در گفت‌وگو با مهر با اشاره به اینکه در این دوره از جشنواره حضور کارگردانان فیلم اول درخو توجه است، گفت: روز گذشته، هشتم بهمن‌ماه نشست کوتاهی با حضور فیلم‌سازان فیلم اول که در بخش سودای سیمرخ سی‌وپنجمین جشنواره فیلم فجر حضور دارند، در محل باشگاه فیلم سوره برگزار شد که در این جلسه فیلم‌سازان ضمن معارفه خود، درباره چگونگی و سختی‌های ساخت فیلم اول در سینمای ایران صحبت کرده و به تبادل‌نظر پرداختند.

وی ادامه داد: یکی از مهم‌ترین مواردی که در این جلسه مطرح شد، حمایت فیلم‌سازان جوان از آثار یکدیگر بود که در همین راستا تصمیم گرفته شد تا در نمایش اول فیلم‌هایمان در برج میلاد، در حال حضور داشته باشیم و فیلم‌های یکدیگر را ببینیم. علاوه‌برآن تا سانه به اینکه یک فیلم‌ساز جوان در کنار یک فیلم‌ساز پیش‌کسوت و دارای تجربه تعریف می‌شود، تصمیم گرفتیم که هرکدام از فیلم‌سازان جوان به فراخور علاقه خود، فیلم اول خود را به یک فیلم‌ساز پیش‌کسوت و موردعلاقه تقدیم کنند.

کارگردان فیلم سینمایی «آذر» بیان کرد: همچنین قرار است تا هر کارگردان برای اکران فیلم کارگردان دیگر یادداشتی بنویسد. نکته‌ای که لازم است به آن اشاره کنم این است که دوستانی که اولین اثر سینمایی آنها در بخش چشم‌انداز (غیررقابتی) شرکت کرده نیز می‌توانند در این مسیر به ما بپیوندند.

وی توضیح داد: هدف از این برنامه، نشان‌دادن این است که سینما یک کار جمعی است و در سینما هیچ‌کسی جای کسی را نگرفته و قرار نیست نسلی از فیلم‌سازان در جشنواره حضور پیدا کنند و نسل دیگر را عقب بزنند. مقصود ما این است که در طول برگزاری جشن سینمای ایران، در یک فضای قابل‌احترام فیلم‌های یکدیگر را ببینیم و به‌هم انرژی دهیم.

حمزه‌ای در پایان گفت: کاوه صباغ‌زاده، محمد غفاری، رقیه توکلی، کاظم مالیی، محمدرضا خرمندان، ابراهیم ایرج‌زاد، مرتضی‌علی عباس‌میرزایی، مصطفی سلطانی، منیره قیدی، حسین کنوری، مریم دوستی، اصغر یوسفی‌نژاد و من، افرادی هستیم که این تصمیم را بین خود نهایی کرده‌ایم.

